

ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ของวิทยาลัยนักรบริหารสาธารณสุขกระทรวงสาธารณสุข EFFECTIVENESS OF ONLINE LEARNING OF THE COLLEGE OF PUBLIC HEALTH ADMINISTRATION, MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

ดวงทิพย์ ก่อกิจงาม, สุดคนึง ฤทธิ์ฤาชัย, พงษ์สุวรรณ ศรีสุวรรณ, ลำพาส พิศปิ่น, ศิริพร ฌนอมทรัพย์,
นภาพร มานะเจริญสุข
วิทยาลัยนักรบริหารสาธารณสุข

Duangtip Korkitngam, Sudkanueng Rittruechai, Pongsuwan Srisuwan, Lamphas Pispunt,
Siriporn Thanomsub and Napaporn Manacharoensuk
College of Public Health Administration

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนการสอนออนไลน์และสังเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรคที่ได้รับจากการเรียนการสอนออนไลน์ของวิทยาลัยนักรบริหารสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ใช้วิธีการ สุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก ผ่านแบบสัมภาษณ์กลุ่ม โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้สอน ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้รับผิดชอบการพัฒนาทรัพยากรบุคคล เจ้าหน้าที่เทคโนโลยี ผู้แทนบริษัทผลิตสื่อและให้บริการที่รองรับระบบปฏิบัติการ และผู้เรียน จำนวน 9 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนของการเรียนการสอนออนไลน์ที่สังเคราะห์ได้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาองค์ประกอบของการเรียนการสอน ออนไลน์แบ่งได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่ เนื้อหาของบทเรียน ระบบบริหารการเรียน การติดต่อสื่อสาร และการประเมินผลการเรียน วิทยาลัยนักรบริหารสาธารณสุขและหน่วยงานรับผิดชอบหลักสูตรนักรบริหารอื่น ๆ สามารถนำบทเรียนนี้ไปใช้พัฒนา การจัดการเรียนการสอนออนไลน์เพื่อยกระดับการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการศึกษาหลักสูตรนักรบริหาร

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การเรียนการสอนออนไลน์, วิทยาลัยนักรบริหารสาธารณสุข

Abstract

The objectives of this research were to study the Effectiveness of Online Learning Subjects and synthesize success factors, problems, obstacles and lessons learned of online learning of the College of Health Administrators, Ministry of Public Health. The research used convenience random sampling through group interview of 9 participants as key informants including executives, instructors, people in charge of the project managers, human resource development authority, technology officer, representatives of media production and service companies that support platform, and learners. Data were collected with an interview form and analyzed with content analysis technique. The main findings showed that the synthesized lessons learned of online learning using to develop elements of online learning were divided into 4 areas: content of the lesson. Learning management system, communication, and learning evaluation. The Colleges of Health Administrators and other organizations responsible for administrator development programs can use these lessons learned to develop online learning to enhance the learners.

Keywords: Effectiveness, Online Learning, College of Public Health Administration

บทนำ

การเข้ามามีบทบาทของเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ทำให้เทคโนโลยีกลายเป็นสิ่งที่ช่วยให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนสามารถสร้างรูปแบบการเรียนการสอนและเพิ่มช่องทางการเรียนรู้ได้หลากหลายมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการนำเอาเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในห้องเรียนจำนวนมาก เช่น วิดีโอ คอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น โดยรูปแบบเทคโนโลยีการศึกษาในอนาคตในปี 2563 - 2564 นั้นประกอบด้วย การเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่ง (e-Learning) วิดีโอช่วยการเรียนรู้ (Video-Assisted Learning) เทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain Technology) ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Will Get Bigger) ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) การวิเคราะห์การเรียนรู้ (Learning Analytics) การเล่นเกม (Gamification) การเรียนรู้ด้วย VR และ AR (Immersive Learning With VR And AR) การเรียนรู้แบบองค์รวม (STEAM) และโซเชียลมีเดียในการเรียนรู้ (Social Media In Learning) (Sean Bui, 2563)

การเรียนการสอนออนไลน์ (Online Learning) หรือ การเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่ง (e-Learning) มีองค์ประกอบที่สำคัญประกอบด้วย ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหา สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ ระบบการติดต่อสื่อสาร ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ การวัดและการประเมินผล (วิทยา วาโย และคณะ, 2563) หรือรวมบางองค์ประกอบเข้าด้วยกันแบ่งได้เป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ เนื้อหาของบทเรียน ระบบการเรียนการสอน การติดต่อสื่อสาร และการประเมินผล การเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์มีหลากหลายวิธีที่ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันได้ การพิจารณาองค์ประกอบและรูปแบบที่สอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะวิชาและบริบทของผู้เรียน จะนำไปสู่การประยุกต์ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ (ศุภาภรณ์ พงษ์แพทย์, 2562) บทเรียนออนไลน์หรือบทเรียนอีเลิร์นนิ่งจึงเป็นบทเรียนที่มีเนื้อหาหรือสารสนเทศที่ใช้การนำเสนอด้วยตัวอักษร ภาพนิ่ง ผสมผสานกับการใช้ภาพเคลื่อนไหว วิดิทัศน์ และเสียง

โดยอาศัยเทคโนโลยีของเว็บในการถ่ายทอดเนื้อหาพร้อมทั้งใช้ระบบจัดการการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Learning Management System : LMS) ในการบริหารจัดการสอนต่าง ๆ ให้ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้แบบเดียวกันกับการเรียนในชั้นเรียนทั่วไป โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น E-mail, Chat, Social Network บทเรียนสามารถเชื่อมโยงกลับไปกลับมาได้ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและรู้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ทันที เรียนได้ทุกเวลา และทุกสถานที่ (จิรนนท์ ทองปาน, 2557) นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ การเก็บบันทึกข้อมูล กิจกรรมการเรียนของผู้เรียนไว้ในระบบเพื่อผู้สอนสามารถนำไปวิเคราะห์ ติดตาม และประเมินผลการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ศรีศักดิ์ จามรมาน, 2549; บุญชาติ ทัทพิกรณ์, 2544)

วิทยาลัยนักษบริหารสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่ดำเนินการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักรบริหาร ตระหนักถึงความสำคัญของการนำ การเรียนการสอนออนไลน์มาใช้ เพื่อเสริมประสิทธิภาพ การเรียนรู้ของผู้เรียนในหลักสูตรการฝึกอบรมผู้บริหาร การสาธารณสุขทั้งระดับต้นและระดับกลาง โดยใช้การเรียน การสอนที่เป็นการผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ On site และ Online ที่เรียกว่า Blended Learning แต่จากสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอน แบบ Face to Face หรือ On site ได้ ประกอบกับเนื้อหา ของหลักสูตรมีมากขึ้นตามความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ ในขณะที่เวลาการเรียนการสอนคงเดิม จึงได้เริ่มจัดทำบทเรียน ที่ใช้การเรียนการสอนออนไลน์ในปีงบประมาณ พ.ศ.2564 จำนวน 2 หัวข้อวิชาคือ การฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) และการแปลความ (Decoding) โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้ารับ การอบรมมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะด้านการสื่อสารเชิงบวก สามารถแสดงความคิดเห็นและแสดงออกตรงตามเป้าหมาย สามารถสร้างทีม และความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร ซึ่งกำหนดให้ผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรฝึกอบรม ผู้บริหารการสาธารณสุขทั้งระดับต้นและระดับกลาง ต้องผ่านการศึกษาค้นคว้า 2 หัวข้อวิชานี้ก่อนเข้ารับการอบรมทั้งนี้ เพราะหัวข้อวิชาดังกล่าวจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการอบรมทั้ง สองหลักสูตร เนื่องจากเป็นการจัดบทเรียนอีเลิร์นนิ่งครั้งแรก ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงประสงค์ที่จะศึกษาประสิทธิภาพของการ

เรียนการสอนออนไลน์ของหัวข้อวิชาดังกล่าว เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนการสอนออนไลน์ของวิทยาลัยนักระบาดวิทยาสาธารณสุข
2. เพื่อสังเคราะห์บทเรียนของการเรียนการสอนออนไลน์ของวิทยาลัยนักระบาดวิทยาสาธารณสุข

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดการวิจัยในการศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนการสอนออนไลน์ของวิทยาลัยนักระบาดวิทยาสาธารณสุขใช้เทคนิคการถอดบทเรียนแบบทบทวนหลังการปฏิบัติ Retrospective Technique ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนการวิเคราะห์บทเรียนและขั้นตอนการนำบทเรียนไปใช้โดยขั้นตอนการวิเคราะห์บทเรียนเป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนขั้นตอนการนำบทเรียนไปใช้เป็นขั้นตอนการสังเคราะห์แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยการสังเคราะห์การใช้ประโยชน์จากโอกาส การหลีกเลี่ยงอุปสรรค การรักษาและพัฒนาจุดแข็ง และการแก้ไขจุดอ่อนของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ (ดังแสดงในภาพที่ 1)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

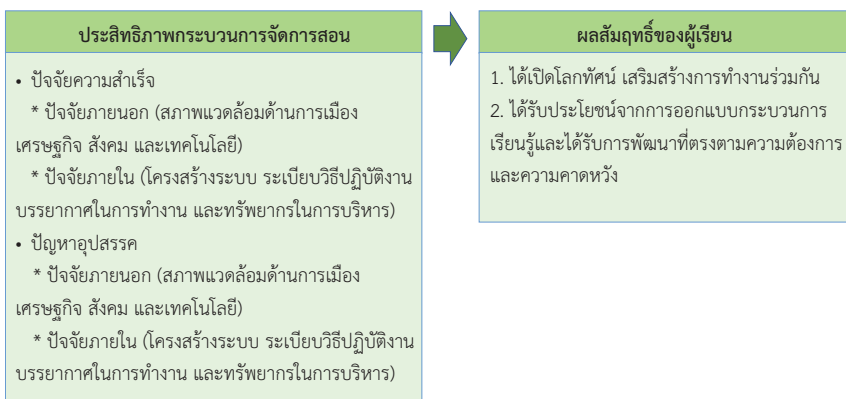
วิทยาลัยนักระบาดวิทยาสาธารณสุขและหน่วยงานรับผิดชอบหลักสูตรนักระบาดวิทยาอื่น ๆ สามารถนำผลที่ได้ไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์เพื่อยกระดับการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการศึกษาคณะนักระบาดวิทยา

วิธีการศึกษา

การศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนการสอนออนไลน์ของวิทยาลัยนักระบาดวิทยาสาธารณสุข ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผ่านกระบวนการถอดบทเรียนการเรียนรู้ของผู้เกี่ยวข้องในการออกแบบการเรียนการสอน และระบบการเรียนการสอน รายละเอียดการศึกษา ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย 3 กลุ่มคือ 1. กลุ่มผู้ให้บริการการเรียนการสอน ประกอบด้วย ผู้บริหารวิทยาลัยนักระบาดวิทยาสาธารณสุข ผู้สอน ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้รับผิดชอบการพัฒนาทรัพยากรบุคคล และเจ้าหน้าที่เทคโนโลยี กลุ่มผู้ให้บริการสื่อ 2. กลุ่มผู้ให้บริการสื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย ผู้แทนบริษัทผลิตสื่อการเรียนการสอน และผู้แทนบริษัทจัดทำระบบจัดการการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Learning Management System : LMS) หรือให้บริการที่รองรับของระบบปฏิบัติการ (Platform) และ 3. กลุ่มผู้เรียน ประกอบด้วยผู้เรียนหลักสูตรนักระบาดวิทยาสาธารณสุขระดับต้น และหลักสูตรนักระบาดวิทยาสาธารณสุขระดับกลาง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

2. ประเด็นที่ศึกษา

ประเด็นหรือตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย ประสิทธิภาพ กระบวนการจัดการสอน (ประเด็นการพัฒนา) และ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (แนวทางการพัฒนาของการเรียนการสอนออนไลน์) ดังแสดงในตารางที่ 1

3. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลการถอดบทเรียน การเรียนการสอนออนไลน์ คือแบบสัมภาษณ์ กลุ่ม โดยมีแนวคำถาม 4 ข้อ ได้แก่ 1) ปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็งของการเรียนการสอนออนไลน์มีอะไรบ้าง และจะรักษาและพัฒนาจุดแข็งดังกล่าวไว้ได้อย่างไร 2) ปัจจัยภายในที่เป็นจุดอ่อนของการเรียนการสอนออนไลน์มีอะไรบ้าง และจะแก้ไขจุดอ่อนดังกล่าวได้อย่างไร 3) ปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสของการเรียนการสอนออนไลน์ มีอะไรบ้าง และจะใช้ประโยชน์จากโอกาสดังกล่าวให้มากยิ่งขึ้นได้อย่างไร และ 4) ปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคของการเรียนการสอนออนไลน์มีอะไรบ้าง และจะหลีกเลี่ยงอุปสรรคดังกล่าวได้อย่างไร

4. การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ที่ปรึกษาโครงการวิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์โดยใช้แนวคำถามการสัมภาษณ์ มีผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 9 คน กำหนดให้ผู้รับผิดชอบโครงการวิจัยเป็นผู้จัดบันทึกการสัมภาษณ์ ใช้เวลาสัมภาษณ์ 1.5 – 2 ชั่วโมง ข้อมูลที่เก็บรวบรวมเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ จึงวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่มีการวางระบบข้อมูลด้วยการจัดประเภทของคำ และข้อความหรือการจัดระเบียบความหมายข้อมูล หรือ การให้รหัสข้อมูล (Coding) ที่จะวิเคราะห์ตามประเด็นที่ศึกษา โดยกำหนดเป็นประเภทย่อยของแนวคิด และ คำหรือข้อความ (นิยาม) ของประเด็นที่ศึกษาที่จะนำไปใช้ใน การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังแสดงในตารางที่ 2

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนการสอนออนไลน์ของวิทยาลัยนักษิณบริหารสาธารณสุข พบว่า

1. ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนออนไลน์ของวิทยาลัยนักษิณบริหารสาธารณสุข ประกอบด้วย ปัจจัยความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคของการเรียนการสอนออนไลน์ สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ปัจจัยความสำเร็จของการเรียนการสอนออนไลน์ ประกอบด้วย

1.1.1 ปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเรียนการสอนออนไลน์ 4 ด้าน ได้แก่

- ด้านบรรยากาศในการทำงานที่เกิดจากที่ผู้บริหารระดับสูงให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาองค์กร

ตารางที่ 1 ประเด็นที่ศึกษาการถอดบทเรียนการเรียนการสอนผ่านออนไลน์

ประเด็นที่ศึกษา	
ประสิทธิภาพกระบวนการจัดการสอน	แนวทางการพัฒนาเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
1. ปัจจัยความสำเร็จของการเรียนการสอนออนไลน์	
1.1 ปัจจัยภายในวิทยาลัยที่เป็นจุดแข็งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเรียนการสอนออนไลน์	1.1.1 การรักษาและพัฒนาจุดแข็งเพื่อยกระดับความสำเร็จของการเรียนการสอนออนไลน์
1.2 ปัจจัยภายนอกวิทยาลัยที่เป็นโอกาสที่สนับสนุนให้การเรียนการสอนออนไลน์ประสบผลสำเร็จ	1.2.1 การใช้ประโยชน์จากโอกาสเพื่อยกระดับความสำเร็จของการเรียนการสอนออนไลน์
2. ปัญหาอุปสรรคของการเรียนการสอนออนไลน์	
2.1 ปัจจัยภายในวิทยาลัยที่เป็นจุดอ่อนของการเรียนการสอนออนไลน์	2.1.1 การแก้ไขจุดอ่อนของการเรียนการสอนออนไลน์
2.2 ปัจจัยภายนอกวิทยาลัยที่เป็นอุปสรรคของการเรียนการสอนออนไลน์	2.2.1 การหลีกเลี่ยงอุปสรรคของการเรียนการสอนออนไลน์

ตารางที่ 2 รหัสข้อมูลเพื่อวิเคราะห์บทเรียนการจัดการเรียนการสอนออนไลน์

ประเด็นที่ศึกษา	คำหรือข้อความ (นิยาม)
1. ประสิทธิภาพกระบวนการจัดการสอน	1. ปัจจัยความสำเร็จของการเรียนการสอนออนไลน์ 1.1 ปัจจัยภายในวิทยาลัยที่เป็นจุดแข็งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเรียนการสอนออนไลน์ 1.2 ปัจจัยภายนอกวิทยาลัยที่เป็นโอกาสที่สนับสนุนให้การเรียนการสอนออนไลน์ประสบความสำเร็จ 2. ปัญหาอุปสรรคของการเรียนการสอนออนไลน์ 2.1 ปัจจัยภายในวิทยาลัยที่เป็นจุดอ่อนของการเรียนการสอนออนไลน์ 2.2 ปัจจัยภายนอกวิทยาลัยที่เป็นอุปสรรคของการเรียนการสอนออนไลน์
2. แนวทางการพัฒนาเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน	1. การรักษาและพัฒนาจุดแข็งเพื่อยกระดับความสำเร็จของการเรียนการสอนออนไลน์ 2. การใช้ประโยชน์จากโอกาสเพื่อยกระดับความสำเร็จของการเรียนการสอนออนไลน์ 3. การแก้ไขจุดอ่อนของการเรียนการสอนออนไลน์ 4. การหลีกเลี่ยงอุปสรรคของการเรียนการสอนออนไลน์

- ด้านระเบียบและวิธีปฏิบัติงานที่เกิดจากการที่วิทยาลัยกำหนดให้ผู้เรียนต้องเข้ารับการเรียนการสอนออนไลน์ในบางหัวข้อวิชาก่อนเข้ารับการศึกษา

- ด้านทรัพยากรในการบริหารคนที่เกิดจากผู้บริหารสามารถสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นกับงานพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์

- ด้านทรัพยากรในการบริหารจัดการที่เกิดจากความสำเร็จของการจัดการในด้านต่าง ๆ ของการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์

1.1.2 ปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสที่สนับสนุนให้การเรียนการสอนออนไลน์ประสบความสำเร็จคือ โอกาสด้านสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยีที่เกิดจากความก้าวหน้าของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) มาพัฒนาสื่อการเรียนการสอนออนไลน์และการเรียนการสอนออนไลน์เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีข้อดีมากกว่าการเรียนการสอนรูปแบบอื่น ๆ

1.2 ปัญหาอุปสรรคของการเรียนการสอนออนไลน์ ประกอบด้วย

1.2.1 ปัจจัยภายในที่เป็นจุดอ่อนของการเรียนการสอนออนไลน์ ได้แก่

- การบริหารคนที่เกิดจากการขาดบุคลากรการออกแบบการเรียนการสอน

- การบริหารการเงินที่เกิดจากการจัดการด้านงบประมาณการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ยังไม่ชัดเจน

- การบริหารจัดการที่เกิดจากความล้มเหลวของการจัดการในด้านต่าง ๆ ของการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ ประกอบด้วย 1) เนื้อหา กิจกรรม และการประเมินยังไม่เหมาะสม ไม่เชื่อมโยงกัน 2) ไม่มีการศึกษาความต้องการจำเป็นพัฒนาในหัวข้อวิชาของการเรียนการสอนออนไลน์ และการทดลองใช้ระบบการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อการปรับแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง 3) ไม่มีการประชุมเพื่อการวางแผน 4) การให้บริการแก้ปัญหาไม่เป็นแบบ real time 5) การประชาสัมพันธ์การให้บริการการเรียนการสอนออนไลน์ยังอยู่ในวงจำกัด

1.2.2 ปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคของการเรียนการสอนออนไลน์ ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกิดจากผู้เรียนไม่มีความพร้อมเข้าร่วมการเรียนการสอนออนไลน์ และผู้ผลิตสื่อและให้บริการระบบปฏิบัติการที่เป็นบุคคลภายนอกวิทยาลัยไม่คุ้นเคยกับหลักสูตรนักบริหารสาธารณสุข

2. การสังเคราะห์บทเรียนของการเรียนการสอนออนไลน์ของวิทยาลัยนักษิณบริหารสาธารณสุข พบแนวทางการพัฒนาเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ดังนี้

2.1 การรักษาและพัฒนาจุดแข็งเพื่อยกระดับความสำเร็จของการเรียนการสอนออนไลน์ ได้แก่

2.1.1 ผู้บริหารระดับสูงให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาองค์กรและสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นกับการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์

2.1.2 การกำกับติดตามและเฝ้าอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนต้องเข้าเรียนออนไลน์ในหัวข้อวิชาที่กำหนดก่อนเข้ารับการศึกษา

2.1.3 การบริหารจัดการด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่

- การสื่อสารและบริหารจัดการเกี่ยวกับการผลิตสื่อและการใช้งาน ผู้เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อ การแก้ไขปัญหา ระหว่างการใช้งานของผู้เรียนโดยใช้ช่องทางการสื่อสารหลายช่องทางประกอบกัน

- การเลือกหัวข้อวิชาของการเรียนการสอนออนไลน์ มีความเหมาะสมโดยจัดให้มีการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้บทเรียนต้องเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ช่วยเปิดโลกทัศน์และเสริมสร้างการทำงานร่วมกับผู้อื่นสามารถนำมาปฏิบัติได้หรือใช้ประโยชน์ได้จริง

- การเลือกตัวอย่างประกอบการเรียนรู้ของกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมและความหลากหลายมากขึ้น

- การกำหนดทีมงานพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ให้เหมาะสมและสร้างความเข้าใจบริบทของกระบวนการเรียนแบบ e-Learning ให้ทีมงานภายใต้การทำงานอย่างมีส่วนร่วม

2.2 การใช้ประโยชน์จากโอกาสเพื่อยกระดับความสำเร็จของการเรียนการสอนออนไลน์ ได้แก่ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT) มาใช้พัฒนาสื่อการเรียนการสอนออนไลน์

2.3 การพัฒนาเพื่อแก้ไขจุดอ่อนของการเรียนการสอนออนไลน์ ประกอบด้วย

2.3.1 การใช้บุคคลภายนอก (Outsource) ในส่วนของผู้ให้บริการการผลิตสื่อเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดบุคลากรการออกแบบการเรียนการสอน

2.3.2 การกำหนดให้การเรียนแบบ e-Learning อยู่ในแผนงบประมาณประจำปี อย่างชัดเจน

2.3.3 การบริหารความเสี่ยงของการจัดการในด้านต่าง ๆ ในจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ทั้งด้านเนื้อหา การผลิตสื่อ การจัดรูปแบบการเรียนการสอน การอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน โดยสามารถจำแนกเป็นแนวทางการพัฒนาเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ดังนี้

- ด้านเนื้อหาของบทเรียน ประกอบด้วย 1) การจัดให้มีการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาผู้เรียน จัดเนื้อหาที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ 2) การเลือกใช้ตัวอย่างประกอบให้ชี้จำนวนและความหลากหลายมากขึ้น 3) การปรับเนื้อหา กิจกรรม และการประเมิน ให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันและเหมาะสมกับทักษะที่ต้องการพัฒนา

- ระบบบริหารการเรียน ประกอบด้วย 1) การกำหนดให้เทคโนโลยีเป็น ค่านิยมองค์กรหรือวิสัยทัศน์องค์กร 2) การจัดกิจกรรมการให้รางวัลผู้มีผลงานการเรียนการสอนออนไลน์ดีเด่น 3) กำหนดทีมงานพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ที่เป็นสหวิทยาการ 4) การออกแบบการเรียนการสอนออนไลน์โดยใช้การออกแบบที่ทีมงานทุกคนมีส่วนร่วม เพื่อให้การดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันโดยสร้างความเข้าใจของทีมงานเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาของผู้เรียน เป้าหมายและผลลัพธ์ที่คาดหวังของการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ และความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนการสอนออนไลน์ 5) การจัดให้มีการเรียนการสอนออนไลน์ในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น และเพิ่มการให้บริการแก่บุคคลทั่วไป 6) การวางแผนพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ โดยกำหนดไว้ในแผนงบประมาณประจำปี และกำหนดสาระของแผนให้ครอบคลุมทั้งขั้นตอนการศึกษาความต้องการจำเป็นและการทดลองใช้บทเรียน 7) การกำกับติดตามการปฏิบัติตามข้อกำหนดให้ผู้เรียนต้องเข้ารับการเรียนการสอนออนไลน์ในหัวข้อวิชาที่กำหนดก่อนเข้ารับการศึกษา และกำหนดกฎกติกาในการเรียนที่ชัดเจน และ 8) การจัดให้ผู้เรียนเข้าเรียนโดยใช้อุปกรณ์สัญญาณอินเทอร์เน็ต เครื่องคอมพิวเตอร์ของวิทยาลัย

- การติดต่อสื่อสาร ประกอบด้วย 1) การประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนรับรู้เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนออนไลน์ 2) สื่อสารวัตถุประสงค์/ความต้องการพัฒนากับผู้ผลิตสื่อและให้บริการที่รองรับระบบปฏิบัติการของการเรียนการสอนออนไลน์ให้ชัดเจน มีการสื่อสาร ประชุมกำกับติดตามเป็นระยะ และ 3) การให้คำแนะนำเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอนออนไลน์ได้ตลอด 24 ชั่วโมง ผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เช่น คู่มือการเรียน เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) เป็นต้น

- การพัฒนาการประเมินผล การเรียน คือ การปรับการประเมินผลโดยวัดผลสำเร็จของการเรียนรู้จากความเข้าใจและการนำไปใช้ จากการประเมินก่อนเรียน และหลังเรียน การประเมินระหว่างเรียน และการศึกษาติดตามประเมินผล

อภิปรายผล

จากการศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนการสอนออนไลน์ของวิทยาลัยนักษบริหารสาธารณสุข พบว่า ปัจจัยความสำเร็จของการเรียนการสอนออนไลน์ มีทั้งปัจจัยที่เป็นจุดแข็งและโอกาสสอดคล้องกับแนวคิดของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ ประกอบด้วย บรรยากาศในการทำงาน ระเบียบและวิธีปฏิบัติงาน ทรัพยากรในการบริหารคนและการจัดการ ส่วนปัจจัยที่เป็นโอกาสที่สนับสนุนให้การเรียนการสอนออนไลน์ ประสบผลสำเร็จคือ สภาพแวดล้อมด้านเทคโนโลยีที่เกิดจากความก้าวหน้าของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology : ICT) มาพัฒนาสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ ส่งผลให้การเรียนการสอนออนไลน์มีข้อดีมากกว่าการเรียนการสอนรูปแบบอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา มณีวงศ์ (2564) ที่พบว่า ปัจจัยความสำเร็จของการเรียนการสอนออนไลน์ ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ การสอนผู้เรียน เนื้อหา และเทคโนโลยี โดยปัจจัยด้านการสอนและด้านเนื้อหาเป็นปัจจัยภายใน ส่วนปัจจัยด้านเทคโนโลยีเป็นปัจจัยภายนอก ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการเรียน

การสอนออนไลน์ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1. การบริหารบุคลากรด้านการออกแบบการเรียนการสอน 2. การบริหารการเงินที่เกิดจากการจัดการด้านงบประมาณการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ยังไม่ชัดเจน 3. การบริหารจัดการที่เกิดจากความล้มเหลวของการจัดการในด้านต่าง ๆ ของการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์สำหรับการประกอบธุรกิจ โดยการวิเคราะห์ศักยภาพเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและผลกระทบที่ได้รับจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี โดยปัจจัยที่เป็นจุดอ่อนของการเรียนการสอนออนไลน์ ประกอบด้วย ทรัพยากรในการบริหารคน การเงิน และการจัดการ เมื่อนำปัจจัยความสำเร็จและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการเรียนการสอนออนไลน์มาวิเคราะห์สามารถหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนออนไลน์โดยการพัฒนาองค์ประกอบของการเรียนการสอนที่ประกอบด้วย เนื้อหาของบทเรียน ระบบการเรียนการสอน การติดต่อสื่อสาร และการประเมินผลการเรียนการสอน (ศุภาภรณ์ พงษ์แพทย์, 2562)

สรุปผล

สรุปผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนออนไลน์ของวิทยาลัยนักษบริหารสาธารณสุข ประกอบด้วย 1. ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ ปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็งที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการเรียนการสอนออนไลน์ และ ปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสที่สนับสนุนให้การเรียนการสอนออนไลน์ประสบผลสำเร็จ 2. ปัญหาอุปสรรคของการเรียนการสอนออนไลน์ ได้แก่ ปัจจัยภายในที่เป็นจุดอ่อนของการเรียนการสอนออนไลน์ และ ปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคของการเรียนการสอนออนไลน์ ซึ่งการศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนการสอนออนไลน์ของวิทยาลัยนักษบริหารสาธารณสุขทำให้สังเคราะห์บทเรียน ได้แก่ การรักษาและพัฒนาจุดแข็งเพื่อยกระดับความสำเร็จของการเรียนการสอนออนไลน์

การใช้ประโยชน์จากโอกาสเพื่อยกระดับความสำเร็จของการเรียนการสอนออนไลน์ การพัฒนาเพื่อแก้ไขจุดอ่อนของการเรียนการสอนออนไลน์ ทั้งนี้บทเรียนที่เกิดจากการสังเคราะห์ดังกล่าวนำไปสู่หาแนวทางการพัฒนาเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการเรียนการสอนออนไลน์ซึ่งวิทยาลัยนักรบริหารสาธารณสุขจะได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาและขยายผลต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. วิทยาลัยนักรบริหารสาธารณสุขและหน่วยงานรับผิดชอบหลักสูตรนักรบริหารอื่น ๆ สามารถนำบทเรียนนี้ไปใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์เพื่อยกระดับการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการศึกษาหลักสูตร นักรบริหาร
2. หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักสูตรนักรบริหารอื่น ๆ หากสนใจการจัดการเรียนการสอนออนไลน์สามารถทำการต่อยอดโดยการทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

Bunlue, S. (2017). The Suitable Model of Online Learning and Teaching for Ubon Ratchathani Rajabhat University. *Journal of Roi Et Rajabhat University*. 11(2) July – December (2017). 250-260.

Hemkrasee, A. (2018). *Student's satisfaction with studying biology lab online lesson*. Department of Biology Faculty of Science Mahidol University. national academic conference Faculty of Management Sciences Silpakorn University, 6th Annual 2018.

Maneewong, N. (2021). The study of Learning behavior and the successful factors of online Learning (Line Application

Program) in COVID 19. *Journal of Educational Studies*. 15(1) January – June 2021. 161-173. (in Thai).

Pongpat, S. (2019). *A Strategy of e-Learning Development in 21st Century*. Master of Management Degree Program Thesis. College of Management, Mahidol University. (in Thai).

Promsatien, Y. and Nethanomsak, T. (2021). Information Technology Really Improve Teaching and Learning. *Rajabhat Maha Sarakham University Journal*. 15 (3) : September - December 2021. (in Thai).

Sean Bui. (2020). *Top Educational Technology Trends In 2020-2021*. Retrieved 2 February 2023. from <https://elearningindustry.com/top-educational-technology-trends-2020-2021>.

Supthanadon, T. (2011). Factors Affecting the Teaching and Learning Management of Online Lessons For Student's Nakhon Ratchasima Rajabhat University. *Veridian E-Journal SU*. 4(1). May – August. 2011. (in Thai).

Thongparn, C. (2014). *Development of E-learning on basic photography for photo club Rajini school Bangkok*. (Master of Education Degree in Educational Technology), Srinakarinwirot University). (in Thai).

Thunhikorn, B. (2001). *e-Learning : Learning in a learning society*. Kasetsart Educational Review. 16(1) January – April 2001. 7-15. (in Thai).

Wannapiroon, P. (2011). Blended Learning: Principles into Practice. *Journal of Vocational and Technology Educational*. 1(2) July – Decembe 2011. (in Thai).

Wayo, W. Charoennukul, A. Kankaynat, C. Konyai, J. Online Learning under the COVID-19 Virus Epidemic Situation: Concepts and Application of Teaching and Learning Management. *Regional Health Promotion Center 9 Journal*. 14(34) May – August 2020. 285-298. (in Thai).

Wongpratoom, W. and Sranamkam, T. The Effects of Blended Learning Using Collaborative Learning with Student Team Achievement Divisions (STAD) Technique to Enhance Analytical Thinking for Grade VII Students. *e-Journal of Education Studies, Burapha University*. 1(3) September 2019. (in Thai).